
Fra: Øyvind Dag Dahle <oyvind.dahle@sauherad.kommune.no>
Sendt: 27. september 2019 16:04
Til: !Postmottak OED
Kopi: Åse Egeland - Sauherad; Vidar Lofthus - Bø; post@t-fk.no; postmottak@notodden.kommune.no
Emne: Nasjonal ramme for vindkraft på land - høringsuttalelse fra Midt-Telemark kommune
Vedlegg: Nasjonal ramme for vindkraft på land- høringsuttalelse fra Midt-Telemark kommune (L)(944833)-.pdf; Kartlagte_og_verdisatte_friluftsomr_Sauherad_2019_odd.sos; Kartlagte_og_verdisatte_friluftslivsomr_Sauherad fjella_2019_odd_2.xlsx
Kategorier: Lilla kategori

Høringsuttalelse til Nasjonal ramme for vindkraft på land ble behandlet av Utvalg for næring, plan og teknikk i Sauherad kommune den 26.08.2019 og av Fellesnemda for nye Midt-Telemark kommune den 06.09.2019.

Sauherad og Bø kommuner slår seg sammen til Midt-Telemark kommune 01.01.2020. Ny ordfører ønsker at kommunestyret for den nye Midt-Telemark kommune skal ta stilling til spørsmålet om nasjonal ramme for vindkraft på land. Midt-Telemark kommunestyre konstitueres 30. september 2019. Første ordinære kommunestyre vil bli avholdt 14. oktober 2019, og da vil Nasjonal ramme for vindkraft på land bli behandlet. **Vi ber om at OED legger til grunn høringsuttalelsen fra denne behandlingen i den videre prosessen med Nasjonal ramme for vindkraft på land.** Resultatet fra denne behandlingen vil bli ettersendt rett i etterkant av nevnte behandling.

Foreløpig høringsuttalelse

Som et foreløpig hørings svar ber vi om at vedtaket i Fellesnemda for den nye kommunen legges til grunn. Vedtaket i Fellesnemda er som følger:

1. Midt-Telemark kommune er positiv til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.
2. Midt-Telemark kommune støtter forslag fra NVE til allerede kartlagte ekskluderte områder innenfor Sauherad kommune.
3. Midt-Telemark kommune er negativ til utbygging av vindkraft i kartlagte viktige og svært viktige friluftsområder og naturtyper som er innenfor område 4 i nasjonal ramme for vindkraft. De berørte områdene bør i det videre arbeidet ekskluderes fra utbygging.
4. Midt-Telemark kommune ber NVE gjøre nye eksklusjoner innenfor område 4 i Sauherad kommune med bakgrunn i oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det pekes spesielt på kartleggingen av friluftsområder som nå er gjennomført.
5. Analyseområdet 5 som Lifjell var del av er tatt ut av forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft på land. Midt-Telemark kommune er enig i at det ikke bør etableres vindkraft på Lifjell med bakgrunn i at området har store verdier med hensyn til friluftsliv, undervisning og reiseliv.
6. Midt-Telemark kommune støtter NVEs syn på at tidlig avslag på konsesjonssøknader innenfor tidligere ekskluderte områder kan gis.

Oppdatert kunnskapsgrunnlag:

Vestfold fylkeskommune har samordnet arbeidet med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget for

arealene innenfor område 4. For Sauherad kommune er kartlagte- og verdisatte områder for friluftsliv (i tråd med Miljødirektoratets veileder) oversendt Vestfold fylkeskommune for samlet oversending til OED. Denne kartleggingen er lagt inn Vestfolds fylkeskommunes kartportal på linken <http://arcg.is/e1O8u>. Kartleggingen legges også ved i høringssvaret på exel og sosi-format (i tråd med veileder). Kartleggingen av viktige friluftsområder er ennå ikke lagt inn i naturbase, men det er vesentlig, jfr. Fellesnemndas vedtakspunkt 3 og 4, at denne blir tatt som del av kunnskapsgrunnlaget.

Det er også registrert en ny naturtype (verdi viktig, B) innenfor Sauherad kommunes del av område 4 beliggende sør og øst for Store Damtjønn. Denne er oversendt Fylkesmannen i Vestfold og Telemark for innleggelse i Naturbase, men er ennå ikke blitt lagt inn her.

Hilsen

Øyvind Dag Dahle

Arealplanlegger/miljøvernrådgiver
Plan- og forvaltningsenheten - Sauherad kommune
Tlf. 35 95 70 00/91525129 (sentralbord/direkte)
<mailto:oyvind.dahle@sauherad.kommune.no>

Styre/råd/utval	Møtedato	Saknr
Fellesnemnd for den nye kommunen	06.09.2019	75/19

Saksansvarleg: Vidar Lofthus

Arkiv: K2 - S09

Arkivsaknr.: 18/2483

Nasjonal ramme for vindkraft på land- høringsuttalelse fra Midt-Telemark kommune

Rådmannens innstilling:

1. Midt-Telemark kommune er positiv til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.
2. Midt-Telemark kommune er negativ til utbygging av vindkraft i kartlagte viktige og svært viktige friluftsområder og naturtyper som er innenfor område 4 i nasjonal ramme for vindkraft. De berørte områdene bør i det videre arbeidet ekskluderes fra utbygging.
3. Midt-Telemark kommune støtter forslag fra NVE til allerede kartlagte ekskluderte områder innenfor Sauherad kommune.
4. Midt-Telemark kommune ber NVE gjøre nye eksklusjoner innenfor område 4 i Sauherad kommune med bakgrunn i oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det pekes spesielt på kartleggingen av friluftsområder som nå er gjennomført.
5. Analyseområdet 5 som Lifjell var del av er tatt ut av forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft på land. Midt-Telemark kommune er enig i at det ikke bør etableres vindkraft på Lifjell med bakgrunn i at området har store verdier med hensyn til friluftsliv, undervisning og reiseliv.
6. Midt-Telemark kommune støtter NVEs syn på at tidlig avslag på konsesjonssøknader innenfor tidligere ekskluderte områder kan gis.

06.09.2019 Fellesnemnd for den nye kommunen

Behandling:

Framlegg fra Per Simon Slettebø (endring av punkt 2 i rådmannen si tilråding):

Midt-Telemark kommune er negativ til utbygging av vindkraft i viktige friluftsområder og

naturtyper. Dette gjelder område 4 i nasjonal ramme for vindkraft beliggende i Sauherad kommune. Dette området bør i det videre arbeidet ekskluderes fra utbygging.

Rådmannens innstilling punkt 3 endres til punkt 2.

Rådmannens innstilling punkt 2 endres til punkt 3.

Avrøysting:

Først punkt 2: Fire røyster for framlegget til Per Simon Slettebø, 6 røyster for rådmannen si tilråding.

Så bytte om på rekkefølge: Framlegg frå Per Simon Slettebø vart samrøystes vedteke.

Fellesnemnd- 75/19Vedtak:

1. Midt-Telemark kommune er positiv til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.
2. Midt-Telemark kommune støtter forslag fra NVE til allerede kartlagte ekskluderte områder innenfor Sauherad kommune.
3. Midt-Telemark kommune er negativ til utbygging av vindkraft i kartlagte viktige og svært viktige friluftsområder og naturtyper som er innenfor område 4 i nasjonal ramme for vindkraft. De berørte områdene bør i det videre arbeidet ekskluderes fra utbygging.
4. Midt-Telemark kommune ber NVE gjøre nye eksklusjoner innenfor område 4 i Sauherad kommune med bakgrunn i oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det pekes spesielt på kartleggingen av friluftsområder som nå er gjennomført.
5. Analyseområdet 5 som Lifjell var del av er tatt ut av forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft på land. Midt-Telemark kommune er enig i at det ikke bør etableres vindkraft på Lifjell med bakgrunn i at området har store verdier med hensyn til friluftsliv, undervisning og reiseliv.
6. Midt-Telemark kommune støtter NVEs syn på at tidlig avslag på konsesjonssøknader innenfor tidligere ekskluderte områder kan gis.

Bakgrunn for saken:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har på oppdrag fra Olje- og energidepartementet (OED) utarbeidet forslag til nasjonal ramme vindkraft på land som 1. april 2019 ble lagt ut på høring. Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon for bygging av vindkraft. Rammen skal også bidra til økt forutsigbarhet, gi en mer effektiv konsesjonsbehandling og dempe konflikter. Høringsfristen ble endelig fastsatt til 1. oktober 2019 (se vedlagte høringsbrev).

NVEs faglige forslag foreligger nå i form av en rapport datert 1. april 2019:

http://publikasjoner.nve.no/rapport/2019/rapport2019_12.pdf.

Forslaget inneholder et samlet kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft på land og et kart:

<https://temakart.nve.no/link/?link=nasjonalramme>

med forslag til det NVE mener er de mest egnede områdene for lokalisering av ny vindkraft.

Vestfold fylkeskommunes kartportal <http://arcg.is/e108u> viser ulike kartlag, også nykartlagte friluftsområder i Sauherad.

I forslaget er 13 områder utpekt blant de «mest egnede» områdene for videre utbygging av vindkraft i Norge. Blant disse er område 4, som strekker seg over Vestfold, Telemark og Buskerud fylker og syv kommuner, deriblant Sauherad kommune. Hoveddelen av området ligger i Vestfold, i Sauherad er det Sauheradjella (Breiset/Hjuksebø – Narefjell/Nordagutu) som er innenfor område 4.

OED ønsker innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.

Vindkraft på land i Norge

I stortingsmelding nr. 25 (2015-2016) Kraft til endring – energipolitikken mot 2030, er beskrevet at regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge. Vindkraft på land i Norge er nå lønnsom uten offentlig støtte.

Norsk kraftproduksjon er en del av det europeiske kvotesystemet (EU ETS). Kvotesystemet skal bidra til å redusere utslippene av klimagasser i Europa. Fossil kraft skal erstattes med utslippsfri kraft. Norge har gode naturgitte forutsetninger for å skape verdier av å levere utslippsfri kraft til erstatning for fossil kraft som fases ut. 10 terrawattimer (TWh) norsk vindkraft i 2025 kan redusere de årlige utslippene i Europa med rundt 5 millioner tonn CO₂. Dette tilsvarer om lag 10 prosent av Norges samlede utslipp.

I NVEs kraftmarkedsanalyse 2018-2030 antas det at den norske kraftproduksjonen vil øke fra 140 TWh i 2018 til 171 TWh i 2030, hovedsakelig basert på utbygging av vindkraft på land. Kraftforbruket innenlands øker med 16 TWh, drevet av økt elektrifisering av industri, nye datasenter og elektrifisering av transportsektoren. Kraftoverskuddet (som kan eksporteres) øker fra 5 TWh i 2018 til 20 TWh i 2030.

En vindturbin består av tårn, maskinhus og vinger. Høyden på tårnet i moderne vindturbiner er 80 -140 meter, og lengden på vingene 40-70 meter. Selve fotavtrykket til en vindmølle krever lite areal, oppstillingsplass for bygging av vindmøllene og veier for transport av vindmøllene inn til oppstillingsplassen og kraftleveranse ut til kraftnettet er arealkrevende. Miljødirektoratet anslår at en typisk vindmølle på 4,3 MW vil ha et direkte arealinngrep på ca. 11 dekar.

I følge Miljødirektoratet splitter vindmøller opp naturområder, gir forstyrrelse for dyreliv i et område både i anleggsfase og driftsfase og har potensielt stor visuell landskapspåvirkning på grunn av høyde og rotasjon av vingene. Vindmøller er også støyende ved at vingene skjærer

gjennom luften. Norconsult har på oppdrag fra NVE kartlagt regional og lokal verdiskaping av vindkraft og konkludert med at vindkraft gir et positivt bidrag, og størst er bidraget lokalt i anleggsfasen.

Nasjonal ramme for vindkraft

Forslaget til nasjonal ramme for vindkraft består av et oppdatert kunnskapsgrunnlag om miljø- og samfunnvirkninger av vindkraft, i tillegg til kart med utpeking av de mest egnede områdene for vindkraft. Antall områder som havner over eller under grensen for å være mest egnet, avhenger av en analyse og vurdering av forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. Den nasjonale rammen kan dermed omfatte flere eller færre områder enn det NVE har foreslått.

Nasjonal ramme for vindkraft er et overordnet styringsverktøy, og skal dempe konfliktnivået rundt vindkraft mellom statlige etater. Den vil legge til rette for at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, og den vil bidra til økt forutsigbarhet og en mer effektiv konsesjonsbehandling. Dette betyr ikke at det er frislipp for utbygging innenfor de foreslåtte områdene. Potensielle utbyggere må fortsatt søke konsesjon for utbygging av vindkraft, og konsesjonsbehandlingen vil være like omfattende som den er i dag.

Område 4 er et av de minste som er foreslått, og omtrent halvparten av arealene innenfor område 4 er ekskludert for utbygging. Eksklusjoner er enten «harde» som betyr at de er uaktuelle for utbygging på grunn av teknisk-økonomiske forhold, vernede områder m.m., eller «myke» der virkningen av en enkeltinteresse tilsier at det ikke bør bygges vindkraft, eksempelvis statlig sikrede friluftsområder eller andre områder med store frilufts- eller naturverdier. NVE anbefaler at det kan fattes vedtak om tidlig avslag på konsesjonssøknader i de områdene som er kartlagt som ekskluderte gitt kriteriene som ligger til grunn.

I analysen av område 4 pekes det på at det er viktige miljø- og samfunnsinteresser i området, knyttet til blant annet friluftsliv. Det står også at analysen tilsier «at det er lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet». Videre står det at det aktuelle området har skogsvegetasjon, noe som betyr at det kan være behov for høyere tårn på vindturbinene, men at inngrepene i forbindelse med utbygging skjules bedre sammenlignet med for eksempel høyfjellsområder. NVE har skrevet at det kan skje endringer i den endelige avgrensingen av området. De nordlige delene rundt Skrim kan trekkes ut, mens områder i nordøst kan bli inkludert.

Store deler av området rundt Luksefjell i Skien ble foreslått ekskludert av Miljødirektoratet, fordi det er et regionalt viktig friluftsområde. Riksantikvaren foreslo å ekskludere Rajesetra, Tinnosbanen og Kjærra fossepark. Disse forslagene til eksklusjon ble tatt til følge av NVE, og reduserte området i omfang, sammenlignet med slik analyseområdet var tegnet i utgangspunktet.

Vestfold fylkeskommune har sammen med Telemark fylkeskommune og de berørte kommunene i løpet av våren 2019 jobbet med å lage et oppdatert kunnskapsgrunnlag for analyseområde 4.

Det berørte området i Sauherad kommune

I kommuneplanens arealdelen er det berørte området i all hovedsak avsatt til formålet landbruk, natur og friluftsliv (LNF). I tillegg ligger deler av eksisterende Breiset hytteområde

innenfor området og hele Store Damtjønn hytteområde som nå er under regulering.

Naturverdier

Sauherad kommunes del av område 4 er en del av et stort sammenhengende naturområde med liten grad av påvirkning. Innenfor dette området ligger Skrim- og Sauheradjella naturreservat som er Norges nest største skogsreservat (123 km²). Området har stor vitenskapelig og pedagogisk verdi på grunn av størrelsen. Formålet med vernet er å ta vare på det urørte preget med alt sitt biologiske mangfold, både naturtyper, økosystem, arter og økologiske prosesser.

Det er viktig å merke seg at naturreservatet bare dekker en mindre del av det store sammenhengende naturområdet, og at noen av de største verdiene med hensyn til naturmangfold ligger helt eller delvis utenfor grensene til naturreservatet. Disse verdiene er registrert innenfor 5 naturtyper med verdien «svært viktig», 3 naturtyper med verdien «viktig» og 1 naturtype med verdien «lokalt viktig». Innenfor disse områdene er det registrert en rekke truede arter som det er knyttet «særlig stor forvaltningsinteresse» til. De nevnte områdene er ikke del av naturreservatet med bakgrunn i at reservatet er basert på frivillig vern.

Friluftsliv

Det sammenhengende naturområdet beskrevet over er et regionalt viktig friluftsområde for store befolkningskonsentrasjoner i Grenland, Notodden, Kongsberg og Sauherad. Området brukes mye til turgåing, jakt og fiske sommer og vinter. Området har et omfattende stinett som er tilknyttet ca. 10 turisthytter. Spesielt viktige utfartsområder for friluftsliv er Breiset, Nordagutu-Nare, Holtsås, Svanstul (Skien), Luksefjell (Skien) og Ravalsjø (Kongsberg).

Landskap – Telemarkskanalen regionalpark

Sauarelva, Bråfjorden, Heddalvannet og Norsjø er del av Telemarkskanalen regionalpark som er omfattet av den europeiske landskapskonvensjonen. Nevnte vassdrag ligger ikke innenfor område 4 i forslag til nasjonal ramme for vindkraft, men kultur- og naturlandskapet som omfattes av regionalparken vil berøres av område 4.

NVE beskriver i analysen av område 4 at kunnskapsgrunnlaget for landskapsverdier er mangelfullt i de aktuelle høyereliggende områdene, men at de kan ha betydelige landskapsverdier. Det er ikke kartlagt landskapsverdier i det aktuelle området innenfor Sauherad kommunes areal.

Hytteområder

Innenfor Sauherad kommunes del av område 4 ligger Breiset hytteområde, som med planlagt utvidelse i kommuneplanens arealdel, vil ha et areal på 850 daa. I tillegg er Store Damtjønn hytteområde på 640 daa under regulering.

Det påpekes at ca. halve område 4 (området nord for Eiangen/Store Damtjønn og nordover) som ligger innenfor nåværende Sauherad kommune, vil etter grensejustering 01.01.2020 gå over til Notodden kommune.

Saksomtale:

Sammendrag

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har på oppdrag fra Olje- og energidepartementet (OED) utarbeidet forslag til nasjonal ramme vindkraft på land som 1. april 2019 ble lagt ut på høring. Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon for bygging av vindkraft. Rammen skal også bidra til økt forutsigbarhet, gi en mer effektiv konsesjonsbehandling og dempe konflikter. Høringsfristen ble endelig fastsatt til 1. oktober 2019 (se vedlagte høringsbrev).

NVEs faglige forslag foreligger nå i form av en rapport datert 1. april 2019:

http://publikasjoner.nve.no/rapport/2019/rapport2019_12.pdf. Forslaget inneholder et samlet kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft på land og et kart:

<https://temakart.nve.no/link/?link=nasjonalramme>

med forslag til det NVE mener er de mest egnede områdene for lokalisering av ny vindkraft.

I forslaget er 13 områder utpekt blant de «mest egnede» områdene for videre utbygging av vindkraft i Norge. Blant disse er område 4, som strekker seg over Vestfold, Telemark og Buskerud fylker og syv kommuner, deriblant Sauherad kommune. Hoveddelen av området ligger i Vestfold, i Sauherad er det Sauheradjella (Breiset/Hjuksebø – Narefjell/Nordagutu) som er innenfor område 4.

OED ønsker innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.

Vindkraft på land i Norge

I stortingsmelding nr. 25 (2015-2016) Kraft til endring – energipolitikken mot 2030, er beskrevet at regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge. Vindkraft på land i Norge er nå lønnsom uten offentlig støtte.

Norsk kraftproduksjon er en del av det europeiske kvotesystemet (EU ETS). Kvotesystemet skal bidra til å redusere utslippene av klimagasser i Europa. Fossil kraft skal erstattes med utslippsfri kraft. Norge har gode naturgitte forutsetninger for å skape verdier av å levere utslippsfri kraft til erstatning for fossil kraft som fases ut. 10 terrawattimer (TWh) norsk vindkraft i 2025 kan redusere de årlige utslippene i Europa med rundt 5 millioner tonn CO₂. Dette tilsvarer om lag 10 prosent av Norges samlede utslipp.

I NVEs kraftmarkedsanalyse 2018-2030 antas det at den norske kraftproduksjonen vil øke fra 140 TWh i 2018 til 171 TWh i 2030, hovedsakelig basert på utbygging av vindkraft på land. Kraftforbruket innenlands øker med 16 TWh, drevet av økt elektrifisering av industri, nye datasenter og elektrifisering av transportsektoren. Kraftoverskuddet (som kan eksporteres) øker fra 5 TWh i 2018 til 20 TWh i 2030.

En vindturbin består av tårn, maskinhus og vinger. Høyden på tårnet i moderne vindturbiner

er 80 -140 meter, og lengden på vingene 40-70 meter. Selve fotavtrykket til en vindmølle krever lite areal, oppstillingsplass for bygging av vindmøllene og veier for transport av vindmøllene inn til oppstillingsplassen og kraftleveranse ut til kraftnettet er arealkrevende. Miljødirektoratet anslår at en typisk vindmølle på 4,3 MW vil ha et direkte arealinngrep på ca. 11 dekar.

I følge Miljødirektoratet splitter vindmøller opp naturområder, gir forstyrrelse for dyreliv i et område både i anleggsfase og driftsfase og har potensielt stor visuell landskapspåvirkning på grunn av høyde og rotasjon av vingene. Vindmøller er også støyende ved at vingene skjærer gjennom luften. Norconsult har på oppdrag fra NVE kartlagt regional og lokal verdiskaping av vindkraft og konkludert med at vindkraft gir et positivt bidrag, og størst er bidraget lokalt i anleggsfasen.

Nasjonal ramme for vindkraft

Forslaget til nasjonal ramme for vindkraft består av et oppdatert kunnskapsgrunnlag om miljø- og samfunnvirkninger av vindkraft, i tillegg til kart med utpeking av de mest egnede områdene for vindkraft. Antall områder som havner over eller under grensen for å være mest egnet, avhenger av en analyse og vurdering av forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. Den nasjonale rammen kan dermed omfatte flere eller færre områder enn det NVE har foreslått.

Nasjonal ramme for vindkraft er et overordnet styringsverktøy, og skal dempe konfliktnivået rundt vindkraft mellom statlige etater. Den vil legge til rette for at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, og den vil bidra til økt forutsigbarhet og en mer effektiv konsesjonsbehandling. Dette betyr ikke at det er frislipp for utbygging innenfor de foreslåtte områdene. Potensielle utbyggere må fortsatt søke konsesjon for utbygging av vindkraft, og konsesjonsbehandlingen vil være like omfattende som den er i dag.

Område 4 er et av de minste som er foreslått, og omtrent halvparten av arealene innenfor område 4 er ekskludert for utbygging. Eksklusjoner er enten «harde» som betyr at de er uaktuelle for utbygging på grunn av teknisk-økonomiske forhold, vernede områder m.m., eller «myke» der virkningen av en enkeltinteresse tilsier at det ikke bør bygges vindkraft, eksempelvis statlig sikrede friluftsområder eller andre områder med store frilufts- eller naturverdier. NVE anbefaler at det kan fattes vedtak om tidlig avslag på konsesjonssøknader i de områdene som er kartlagt som ekskluderte gitt kriteriene som ligger til grunn.

I analysen av område 4 pekes det på at det er viktige miljø- og samfunnsinteresser i området, knyttet til blant annet friluftsliv. Det står også at analysen tilsier «at det er lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet». Videre står det at det aktuelle området har skogsvegetasjon, noe som betyr at det kan være behov for høyere tårn på vindturbinene, men at inngrepene i forbindelse med utbygging skjules bedre sammenlignet med for eksempel høyfjellsområder. NVE har skrevet at det kan skje endringer i den endelige avgrensingen av området. De nordlige delene rundt Skrim kan trekkes ut, mens områder i nordøst kan bli inkludert.

Store deler av området rundt Luksefjell i Skien ble foreslått ekskludert av Miljødirektoratet, fordi det er et regionalt viktig friluftsområde. Riksantikvaren foreslo å ekskludere Rajesetra, Tinnosbanen og Kjærra fossepark. Disse forslagene til eksklusjon ble tatt til følge av NVE, og reduserte området i omfang, sammenlignet med slik analyseområdet var tegnet i

utgangspunktet.

Vestfold fylkeskommune har sammen med Telemark fylkeskommune og de berørte kommunene i løpet av våren 2019 jobbet med å lage et oppdatert kunnskapsgrunnlag for analyseområde 4.

Det berørte området i Sauherad kommune

I kommuneplanens arealdelen er det berørte området i all hovedsak avsatt til formålet landbruk, natur og friluftsliv (LNF). I tillegg ligger deler av eksisterende Breiset hytteområde innenfor området og hele Store Damtjønn hytteområde som nå er under regulering.

Naturverdier

Sauherad kommunes del av område 4 er en del av et stort sammenhengende naturområde med liten grad av påvirkning. Innenfor dette området ligger Skrim- og Sauheradjella naturreservat som er Norges nest største skogsreservat (123 km²). Området har stor vitenskapelig og pedagogisk verdi på grunn av størrelsen. Formålet med vernet er å ta vare på det urørte preget med alt sitt biologiske mangfold, både naturtyper, økosystem, arter og økologiske prosesser.

Det er viktig å merke seg at naturreservatet bare dekker en mindre del av det store sammenhengende naturområdet, og at noen av de største verdiene med hensyn til naturmangfold ligger helt eller delvis utenfor grensene til naturreservatet. Disse verdiene er registrert innenfor 5 naturtyper med verdien «svært viktig», 3 naturtyper med verdien «viktig» og 1 naturtype med verdien «lokalt viktig». Innenfor disse områdene er det registrert en rekke truede arter som det er knyttet «særlig stor forvaltningsinteresse» til. De nevnte områdene er ikke del av naturreservatet med bakgrunn i at reservatet er basert på frivillig vern.

Friluftsliv

Det sammenhengende naturområdet beskrevet over er et regionalt viktig friluftsområde for store befolkningskonsentrasjoner i Grenland, Notodden, Kongsberg og Sauherad. Området brukes mye til turgåing, jakt og fiske sommer og vinter. Området har et omfattende stinett som er tilknyttet ca. 10 turisthytter. Spesielt viktige utfartsområder for friluftsliv er Breiset, Nordagutu-Nare, Holtsås, Svanstul (Skien), Luksefjell (Skien) og Ravalsjø (Kongsberg).

Landskap – Telemarkskanalen regionalpark

Sauarelva, Bråfjorden, Heddalvannet og Norsjø er del av Telemarkskanalen regionalpark som er omfattet av den europeiske landskapskonvensjonen. Nevnte vassdrag ligger ikke innenfor område 4 i forslag til nasjonal ramme for vindkraft, men kultur- og naturlandskapet som omfattes av regionalparken vil berøres av område 4.

NVE beskriver i analysen av område 4 at kunnskapsgrunnlaget for landskapsverdier er mangelfullt i de aktuelle høyereliggende områdene, men at de kan ha betydelige landskapsverdier. Det er ikke kartlagt landskapsverdier i det aktuelle området innenfor Sauherad kommunes areal.

Hytteområder

Innenfor Sauherad kommunes del av område 4 ligger Breiset hytteområde, som med planlagt utvidelse i kommuneplanens arealdel, vil ha et areal på 850 daa. I tillegg er Store

Damtjønn hytteområde på 640 daa under regulering.

Det påpekes at ca. halve område 4 (området nord for Eiangen/Store Damtjønn og nordover) som ligger innenfor nåværende Sauherad kommune, vil etter grensejustering 01.01.2020 gå over til Notodden kommune.

Vurdering

Et av de overordnede målene globalt, nasjoanlt og lokalt er at klimagassutslippene skal gå ned. Økt fornybar kraftproduksjon i Norge med utbygging av vindkraft kan bidra til at dette ved at andre mer forurensende energikilder fases ut. Norges gode naturgitte forutsetninger for å skape verdier av å levere utslippsfri kraft til erstatning for fossil kraft bør utnyttes. Samtidig dokumenterer FNs naturpanel i sin første hoverapport om naturmangfold at situasjonen er kritisk med hensyn til tap av naturmangfold der 1 million arter står i fare for utryddelse globalt, over 2000 arter i Norge. Hovedgrunnen til tap av naturmangfold både globalt og nasjoanlt er endret arealbruk.

I kommuneplanens samfunnsdel for Midt-Telemark kommune er det vedtatt at viktige friluftsområder og naturmangfold skal sikres. Dette er i stor grad en videreføring av arealstrategiene i gjeldende arealdel i Sauherad kommune.

Eventuell utbygging av vindkraft bør derfor ikke skje på arealer som er viktige for disse formålene. Tiltak som gir ny fornybar energi må skje på en måte som også ivaretar biologisk mangfold og viktige grønnsstrukturer.

Rådmannen mener at informasjonsgrunnlaget som NVE har analysert områdene på bakgrunn av har vært mangelfullt, mest tydelig gjelder dette lokalt og regionalt viktige friluftsområder.

For Sauherad kommunes del har NVE ikke hensyntatt de viktige friluftsområdene i Sauheradjella som er lagt inn som hensynssone for viktig friluftsliv i kommuneplanens arealdel. Det går fram av dokumentene som følger saken at NVE kun har tatt hensyn til friluftsområder som er statlig sikret eller kartlagt og verdisatt i tråd med Miljødirektoratets veileder og lagt inn i Naturbase. Ved første høringsrunde var ikke denne kartleggingen gjort i Sauherad kommune. Kartleggingen er nå gjennomført for friluftsområder som er innenfor området 4, og denne vil bli oversendt som del av høringsuttalesen fra Sauherad kommune og for innleggelse i Naturbase. Vi forventer at kartlegging blir del av det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget og hensyntatt ved fastsetting av Nasjonal ramme for vindkraft på land.

En utbygging av vindkraft oppe på selve Sauheradjellplataet på aksene Breiset-Sveinsbufjell-Flåttefjell-Vardefjell-Eiangen-Narefjell som sammen med Luksefjell i Skien og Skrim i Kongsberg danner et stort sammenhengende natur- og friluftsområde av nasjonal verdi, vil sterkt redusere områdenes kvalitet med hensyn til naturverdier og friluftsliv. Kvalitetene vil forringes gjennom de arealinngrepene som må foretas, de visuelle virkningene av vindmøller i et naturlandskap og potensiell støy fra vindmøllene. Områdene beskrevet over er til dels svært kupert, noe som vil føre betydelig økte inngrep når anleggsveier, som krever store svingradius, skal etableres. I noen tilfeller kan utbyggingen av vindkraft øke tilgjengeligheten til friluftsområder på grunn av bygging av nye veger. For de ovennevnte områdene tillegges mulighetene for økt tilgjengelighet liten vekt, vurdert opp mot tap av urørt natur i et stort sammenhengende naturområde. De viktige regionale friluftsområdene bør gi grunnlag for ytterligere eksklusjoner i område 4, på lik linje som eksklusjonsområde 4a

rundt Luksefjell/Svanstul i Skien kommune.

Vindkraftutbygging kan gi noe lokal og regional verdiskaping som kan være positivt i næringsssammenheng, kanskje spesielt i anleggsfasen. Den kan også lette tilgjengeligheten for skogsnæringen. For Midt-Telemark kommune vil vindkraftutbygging kunne gi økte inntekter i form av økt skatteinngang. I motsetning til for vindkraft, er det per dato kun gjennom eiendomsskatt at vindkraft beskattes. For å få et bilde av mulige årlige skatteinntekter vises det til en oppstilling NRK har lagd for kommunene på Fosen i Trøndelag basert på 7 promille av investerigene: Roan – 17 mill, Åfjord – 27 mill, Snillfjord – 10 mill og Bjugn – 6 mill. I Roan er det etablert 71 turbiner spredt utover et området på 49 kvadratkilometer. Areal tilsvarer ca. halve arealet som ligger innenfor område 4 i nåværende Sauherad kommune.

Det er imidlertid knyttet stor usikkerhet til framtidig beskatning. Et ekspertutvalg som skal gjøre en helhetlig vurdering av kraftverksbeskatningen skal legge fram sin innstilling innen 1. oktober 2019. Ifølge ekspertutvalgets leder ligger det innenfor mandatet å omtale vindkraft, siden vann og vind i stor grad produserer samme produkt. Resultatene fra denne gjennomgangen vil være viktig for kommunene dersom det skulle bli aktuelt med utbygging av vindkraft. For å få et bilde av mulige

Med dagens energilovgivning må alle søknader om konsesjon for energianlegg behandles. Nye bestemmelser om at det kan fattes vedtak om tidlig avslag på konsesjonssøknader i de områdene som er kartlagt som ekskluderte vil redusere behovet for offentlig saksbehandling og dermed spare samfunnet for ressuser. Rådmannen støtter NVEs syn på at tidlig avslag i disse sakene kan gis.

Konklusjon

Vindkraft på land i Norge er nå vurdert å være lønnsom å bygge ut uten offentlig støtte og vil bidra til reduserte klimagassutslipp. Hensynet til økonomisk verdiskapning og reduserte klimagassutslipp må veies opp mot tap av naturmangfold, viktige friluftsinnteresser og andre næringshensyn som for eksempel utvikling av hytteområder.

En eventuell utbygging av vindkraft i Sauherad kommune bør ikke skje på arealer som har stor verdi for friluftsliv og naturmangfold i tråd med føringer i kommuneplanens samfunnsdel.

Det er mangler i informasjonsgrunnlaget som NVE har analysert områdene i Sauherad kommune på bakgrunn av. Oppdatert kunnskapsgrunnlag må hensyntas ved ved endelig fastsetting av Nasjonal ramme for vindkraft på land.

Vedlegg:

26.08.2019	Høring - Nasjonal ramme for vindkraft (518157)	442228
26.08.2019	Høring - Nasjonal ramme for vindkraft. Høringsfrist (518149)	442229
26.08.2019	DNT- Innspill til nasjonal ramme for vindkraft - 03.04.19 (518150)	442230
26.08.2019	Fagleg innspel til nasjonal ramme for vindkraft på land frå Sauherad og Bø kommunar (518155)	442231
26.08.2019	Friluftsomr_Sauheradjella (518221)	442232
26.08.2019	Kart__omr4_harde_myke_eksklusjon	442233

26.08.2019	Kart__omr4_harde_myke_eksklusjon_naturvern_naturtype	442234
26.08.2019	Kart__omr4_harde_myke_eksklusjon_naturvern_naturtype_friluftsliv	442235
26.08.2019	Kartlagte_og_verdisatte_friluftslivsomr_Sauheradjella_2019_odd (518222)	442236